

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Kazenski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2022:II.KP.2583.2021

Evidenčna številka: VSL00057573

Datum odločbe: 06.06.2022

Senat, sodnik posameznik: Katarina Turk Lukan (preds.), Igor Mokorel (poroč.), Boris Gabrijel Horvat

Področje: KAZENSKO MATERIALNO PRAVO

Institut: žaljiva obdolžitev - opis kaznivega dejanja - zakonski znaki - izrekanje žaljivih dejstev

Zveza: KZ-1 člen 160, 160/1, 160/2

Jedro

Skladno z ustaljeno sodno prakso Vrhovnega sodišča se kaznivo dejanje žaljive obdolžitve izvrši samo z afirmativno, brezpogojno trditvijo o žaljivih dejstvih.

Izrek

I. Pritožba se zavrne kot neutemeljena.

II. Zasebni tožilec A. A. je dolžan plačati 360,00 EUR sodne takse kot strošek pritožbenega postopka.

Obrazložitev

1. Z uvodoma navedenim sklepom je senat iz šestega odstavka 25. člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP) zasebno tožbo zasebnega tožilca A. A. zoper obdolžene B. B., C. C. in D. D. zavrgel iz razloga po 1. točki prvega odstavka 277. člena ZKP (ob ugotovitvi, da dejanje, kot je opisano v izreku (popravljen) zasebne tožbe ni kaznivo dejanje. Senatna odločitev je bila sprejeta po obravnavanju ugovorov zagovornikov vseh treh obdolžencev.

2. Zoper sklep so vložili pritožbo pooblaščenca zasebnega tožilca prvenstveno zaradi zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, ki ima za posledico tudi "zmotno uporabo materialnega prava" (prav: kršitev kazenskega zakona). Pritožniki so predlagali pritožbenemu sodišču, da ugovore kot neutemeljene zavrne in zadevo vrne sodišču prve stopnje v nadaljnji postopek.

3. Pritožba ni utemeljena.

4. Zaradi skrčenih pooblastil, ki jih ima pritožbeno sodišče, ko odloča o pritožbi zoper prvostopenjski sklep (domet preizkusa po uradni dolžnosti pri odločanju o pritožbi zoper prvostopenjski sklep terja samo presojo glede vprašanja, ki je opredeljen v petem odstavku 402. člena ZKP - tosmerno sodišče prve stopnje kršitve glede funkcionalne pristojnosti ni zagrešilo), se je pritožbeni senat omejil izključno in samo glede tistih vprašanj, ki jih kot kritične izpostavlja pritožba. Namen takšnega uvodnega pojasnila pritožnikom je, ker pritožba kot pritožbeni razlog primarno uveljavlja trditev o zmotni in nepopolni ugotovitvi dejanskega stanja. Tosmerno je sodišče prve stopnje pritožnikom pojasnilo v tretjem odstavku 2. točke izpodbijanega sklepa, da razprava, ali je podan utemeljen sum storitve kaznivega dejanja, kar je povezano s pritožbenim razlogom zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, v obravnavani zadevi sploh ni mogoča, ker ni bila opravljena preiskava. Pooblaščenca so za zasebnega tožilca vložili namreč neposredno obtožnico, pa tudi sicer je sodišče prve stopnje v razlogih sklepa pojasnilo pritožnikom, da uporaba 4. točke prvega odstavka 277. člena ZKP pojmovno ne prihaja v poštev, ker je sodišče prve stopnje zamejilo vprašanje utemeljenih ugovorov že z ugotovitvijo, da opis dejanja ne vsebuje znakov kaznivega dejanja žaljive obdolžitve, pa tudi podrejeno, kaznivega dejanja razžalitve¹.

5. Tako pa se pritožbena obrazložitev ukvarja z vprašanjem dejanskega stanja, primeroma, da ni dokazano, da naj bi zasebni tožilec sodeloval pri izvršitvi kaznivega dejanja, da ni organiziral mreže ljudi z namenom pranja denarja in da ga tožilstvo ni obravnavalo niti v BiH ali kje drugod. Zasebni tožilec ni upravljal s tujimi podjetji ali podjetji, ki naj bi jih ustanovljale tretje osebe in da bi morale ugovorne navedbe vsebovati ustrezno dokumentacijo, ki bi dokazovala sporni zapis. Pooblaščenca so nadalje kritični tudi sicer do ravnanja obdolžencev kot novinarjev in zatrjujejo, da so kršili kodeks, ki novinarjem nalaga dolžnost preverjati točnost zbranih informacij.

6. Temeljni problem, ki ga je pravilno zaznalo sodišče prve stopnje in ga ustrezno tudi predstavilo v 8. točki je, na kakšen način se lahko izvrši kaznivo dejanje žaljive obdolžitve. Podlago za svojo odločitev, ko je uporabilo 1. točko prvega odstavka 277. člena ZKP (prav: procesnopravna podlaga za izdajo izpodbijane odločbe sta določbi prvega odstavka 278. člena v zvezi s 1. točko prvega odstavka 277. člena ZKP) so judicirani primeri ustaljene sodne prakse, ki jo oblikuje Vrhovno sodišče RS. Posamezne judikate je sodišče prve stopnje citiralo v razlogih, izhodišče pa je, da je mogoče storiti kaznivo dejanje žaljive obdolžitve samo na afirmativen, brezpogojen način v trditvah, ki predstavljajo žaljiva dejstva. Tako pa so obdolženci kot sosterilci, kar je pravilno ugotovilo tudi sodišče prve stopnje, če bi seveda obstajala teza o obstoju kaznivega dejanja, uporabili besedo "domnevno" in to v zvezi s pranjem denarja in prav "domnevno pranje denarja" je povezovalni element z E. E., kakor tudi mednarodno mrežo in nadalje še z odpiranjem računov v tujini, kamor so se stekale milijonske vsote denarja. Torej srž zadeve je zapis o "domnevnem pranju denarja", ki je potem zvezno povezan z osebo E. E., odpiranjem računov v tujini in nakazil velikih vsot denarja. Posledično pa tudi, da je E. E. dvigovala gotovino. Zvezanost med E. E. in zasebnim tožilcem (in F. F.) pa so obdolženci v svojem novinarskem zapisu pojasnili z ugotovitvami tožilstva Bosne in Hercegovine. Slednjo okoliščino iz opisa dejanja pa je senat sodišča prve stopnje pravilno presodil, da so ugotovitve tožilstva le ugotovitve organa pregona, ki pa so vedno domneve, ne pa afirmativna trditev, ki je v organski povezavi z dikcijo kaznivega dejanja iz abstraktne kazenskopravne norme. Še drugače povedano, "domnevno" pranje denarja, ki ni afirmativna trditev o pranju denarja, je zato ključni povezovalni element z vsem osebami, ki jih opis dejanja v izreku zasebne tožbe navaja poimensko. Ta segment in 8. točko obrazložitve pa pritožba izpodbija s kritiko, da je sodišče prve stopnje "dejansko stanje v predmetni zadevi ugotovilo povsem napačno". Bolj pozorna analiza razlogov 8. točke pokaže, da ni bil predmet prvostopenjskega sodišča dejansko stanje, ampak opredelitev o vprašanju, ali se lahko takšen opis dejanja umesti kot kaznivo dejanje žaljive obdolžitve po

drugem v zvezi s prvim odstavkom 160. člena KZ-1.

7. Zaključek pritožbene obrazložitve glede vprašanja, da je vendarle lahko podano kaznivo dejanje razžalitve po 158. členu KZ-1 pa pokaže, da pritožniki jedra odločitve sodišča prve stopnje, ki ga je zapisalo v 10. točki obrazložitve sploh ne izpodbijajo. Prvostopenjski senat je namreč ocenil, da zapis v obtožbi zasebne tožbe ni negativna vrednostna ocena zasebnega tožilca. Slednje bi bilo lahko podano, če bi bila izražena vrednostna sodba v smislu podcenjevanja ali drugačne negativne sodbe o zasebnem tožilcu, ki je zaradi splošnosti tudi ni mogoče dokazovati (tosmerna opora na judikat Vrhovnega sodišča). Nasprotno takšnemu stališču pa je samo kratek zapis pritožnikov z opozorilom na sodno prakso sodbe Vrhovnega sodišča, ki pa je lahko uporabljiva samo glede splošnosti, ne pa tudi konkretno, kajti dejansko stanje iz judiciranega primera I Ips 1177/2010 z dne 16. 11. 2016 (razžalitev, povezano s pravdno zadevo okrajnega sodišča) ni primerljiva z obravnavano zadevo, pri čemer pa pritožniki posebej eventualnega izhodišča iz 10. do 13. točke judiciranega citiranega primera niti ne problematizirajo na konkreten in jasen način v zadevi zoper obdolžene B. B., C. C. in D. D.

8. Pritožbeni senat je zato pritožbo pooblaščenec kot neutemeljeno zavrnil.

9. Pooblaščenci zasebnega tožilca niso uspeli s pritožbo, zaradi česar mora zasebni tožilec plačati 360,00 EUR sodne takse kot strošek pritožbenega sodišča. Sodna taksa je odmerjena po tarifni številki 7222 taksne tarife Zakona o sodnih taksah (ZST-1).

¹ Sodišče prve stopnje je vzelo v obzir obravnavo opisa dejanja, ki ga je vneslo v izrek izpodbijanega sklepa iz odgovora pooblaščenec zasebnega tožilca na ugovore zagovornikov obdolženih, kar je očitno posledica kritike v ugovorih, da je zasebna tožba glede obtožbe formalno pomanjkljiva. Prav bi bilo, da bi sodišče prve stopnje, če bi že štelo, da je odgovor pooblaščenec na ugovore pravzaprav formalna poprava obtožnice, slednjo vročili obdolžencem in njihovim zagovornikom. Čeprav je glede tega vprašanja postopalo v nasprotju s procesno zakonodajo pa tega segmenta ne izpodbijajo pooblaščenci. Takšno postopanje sodišča prve stopnje pa je celo v korist obdolžencev, saj je ne glede na to, da sodišče ni vezano na pravno opredelitev, ker so pooblaščenci v odgovoru na ugovore reducirali očitke samo na tiskovno kaznivo dejanje žaljive obdolžitve, ne pa tudi, da naj bi lahko storili kaznivo dejanje razžalitve.

Datum zadnje spremembe: 21.09.2022